

REPUBLIKA HRVATSKA
Visoki trgovački sud Republike Hrvatske
Berislavićeva 11, Zagreb

Poslovni broj: 44 PŽ-4704/2022-2

REPUBLIKA HRVATSKA

RJEŠENJE

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Dubravke Matas, predsjednice vijeća, Jagode Crnokrak, sutkinje izvjestiteljice i Gorane Aralica Martinović, članice vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Stečajna masa iza ŽELJEZARA SPLIT d.d. u stečaju, OIB 74011193204, kojeg zastupa stečajni upravitelj Vedran Šeparović iz Splita, a njega punomoćnik Marin Budimir, odvjetnik u Odvjetničkom društvu Budimir & partneri d.o.o. u Splitu, protiv tuženika KANZA d.o.o., OIB 68592654139, Split, Put Žnjana 22, kojeg zastupaju punomoćnici Dražen Vuković i Saša Lalić, odvjetnici u Odvjetničkom društvu Vuković & Lalić d.o.o. u Splitu, radi isplate, odlučujući o tužiteljevoj i tuženikovojoj žalbi, protiv presude Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj Povrv-791/11 od 7. ožujka 2016., u sjednici vijeća održanoj 21. studenog 2022.

r i j e š i o j e

Ukida se presuda Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj Povrv-791/11 od 7. ožujka 2016. u pobijanim točkama I. i III. izreke te se predmet vraća tom sudu na ponovno suđenje.

Obrazloženje

1. Pobijanom točkom I. izreke presude Trgovačkog suda u Splitu poslovni broj Povrv-791/11 od 7. ožujka 2016. održan je na snazi platni nalog iz rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave javnog bilježnika Marije Ivančić iz Solina poslovni broj Ovr-1036/11 od 1. rujna 2011. u dijelu kojim je tuženiku naloženo tužitelju platiti ukupno iznos od 128.751,61 kn sa zakonskim zateznim kamatama na pojedine iznose od dospjeća plaćanja po stopi koja se određuje na odnose iz trgovačkih ugovora i troškom ovršnog postupka u iznosu od 2.118,38 kn sa zakonskim zateznim kamatama od 1. rujna 2011. do isplate po istoj stopi, dok je točkom III., izreke odlučeno o troškovima postupka tako da je tuženiku naloženo tužitelju platiti trošak postupka u iznosu od 27.265,00 kn sa zateznim kamatama od odnošenja presude do isplate, a odbijen je tužiteljev zahtjev za isplatu troška u iznosu od 12.187,50 kn s kamatama.

2. Sud je ocijenio osnovanim tužbeni zahtjev koji se odnosi na potraživanje isplate cijene za isporučenu robu, rebrasti betonski čelik i to po računu broj 4012-

387-11 te po računu 4012-388-11 iz 2009. godine, ocijenio je osnovanim potraživanje tužitelja po obračunatim kamata za zakašnjelo plaćanje novčanih obveza, obračun broj KTA 10A na iznos 30.811,58 kn te potraživanja po više računa kojima je tužitelj tuženiku zaračunao uslugu s osnove obračunatih kamata za eskontirane mjenice, prema obračunima koje je tužitelju dostavilo društvo Prvi faktor d.o.o. koje je mjenice eskontiralo. Pri tome se sud poziva na rezultate provedenog vještačenja po vještaku financijske struke Milenku Galiotu, a poziva se načelno i na isprave u spisu te zaključuje da je tužitelj dokazao postojanje utuženih tražbina, a tuženik koji je tvrdio da je njegova obveza plaćanja cijene za isporučenu robu prestala, nije tu svoju tvrdnju na valjani način dokazao, jer je vještak našao da je tuženik u svojim poslovnim knjigama knjižio podmirenje obveze po računima za robu tek 2014. godine i to mjenicama koje su dospijevale u lipnju 2009. godine, što sud ne nalazi uvjerljivim dokazom. Potraživanje s osnova obračunatih kamata u iznosu od 30.811,58 kn sud je ocijenio osnovanim također s obzirom na nalaz i mišljenje sudskom vještaka koji je navedeni obračun provjerio u tužiteljevim poslovnim knjigama, dok u tuženikovim poslovnim knjigama tako potraživanje nije knjiženo iz razloga što je tuženik zatvarao svoje obveze prema tužitelju na temelju izdanih mjenica i to na dan izdavanja, a ne na dan dospelja, odnosno naplate mjenica. Za potraživanje tužitelja za prefakturirane kamate za eskontirane mjenice sud ocjenjuje da tuženik i nije iznio konkretne prigovore, pa je i taj dio zahtjeva ocijenio osnovanim na temelju isprava u spisu. Odluka o trošku donijeta je na temelju odredbe članka 154. i 155. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj: 148/11-pročišćeni tekst, 25/13 i 89/14; u daljnjem tekstu: ZPP).

3. Tuženik je podnio žalbu protiv dijela presude u kojem nije uspio zbog svih žalbenih razloga. Smatra da je počinjena bitna povreda postupka iz članka 354. stavka 2. točke 6. ZPP-a odnosno da je tuženik onemogućen u raspravljanju jer nije prisustvovao na ročištu na kojem je zaključena glavna rasprava te nije obaviješten o ročištu za objavu presude. Također smatra da je došlo do povrede načela neposrednosti u provođenju postupka jer je od posljednjeg ročišta pa do objavljivanja presude proteklo više od godine dana, što presudu čini nezakonitom. Nadalje sud obrazlaže svoju odluku o potraživanju po utuženim računima za isporučenu robu na način da obveza po predmetnim računima nije prestala izdavanjem mjenica na koje se tuženik pozivao, što tuženik smatra pogrešnim pristupom, jer nije odlučno to što je tuženik predmetno zatvaranje u svojim poslovnim knjigama knjižio tek u 2014. godini, što tuženik niti ne osporava i što govori u prilog njegovom neurednom vođenju poslovnih knjiga, već je odlučno da je predmetna obveza doista podmirena, što proizlazi iz isprava u spisu. Tako proizlazi iz predračuna broj 5 od 10. veljače 2009. u kojem je naznačeno da prema mjenicama primljenim 29. siječnja 2009. ostaje za isporučiti tuženiku 150 tona rebrastog betonskog čelika po cijeni od 2,97 kn/kg. U utuženim računima jasno stoji da je cijena upravo 2,97 kn/kg, da je način plaćanja mjenica i da je dospjeće za robu po tim računima naznačeno s 5. lipnja 2009. što korespondira s datumom dospelja ranije predanih mjenica. Iz toga je za zaključiti da je predmetna obveza podmirena u cijelosti sukladno dogovoru stranaka da se potraživanja zatvaraju predanim mjenicama. Pogrešno je sud tuženiku naložio plaćanje kamata po eskontiranim mjenicama, jer je tužitelj predmetne mjenice eskontirao kod društva Prvi faktor d.o.o. prema vlastitoj poslovnoj odluci, a to znači da je tom društvu ustupio navedena mjenična potraživanja. U takvoj situaciji tužitelj

više nema pravo na bilo kakvo potraživanje prema tuženiku niti po glavnom potraživanju niti po potraživanju kamata po mjenici jer je to potraživanje ustupio trećoj osobi. Pogrešno je dosuđen iznos od 30.811,58 kn na ime zateznih kamata radi kašnjenja u naplati mjenica jer je vještak pogrešno utvrdio koji su računi zatvoreni kojim mjenicama odnosno izračun je pogrešan u cijelosti. Između stranaka je postojala praksa da se plaćanje računa određuje prema dospelosti samih mjenica što samo po sebi dovoljno govori o namjeri parničnih stranaka da se ne računaju zakonske zatezne kamate. Predlaže presudu preinačiti, a podredno je u pobijanom dijelu ukinuti i predmet vratiti na ponovno suđenje.

4. Tužitelj je podnio žalbu protiv dijela točke III. izreke kojim je odbijen sa dijelom zahtjeva za naknadu troška postupka, zbog svih žalbenih razloga. Sud je pogrešno odbio tužiteljev zahtjev za naknadu odvjetničkog troška s osnove sastavljanja podneska od 10. svibnja 2013. kojim se tužitelj očitovao na tuženikov odgovor na tužbu i uskladio tužbeni zahtjev, zatim za podnesak od 27. siječnja 2015. kojim se očitovao na nalaz vještaka te za podnesak od 24. veljače 2015. kojim se očitovao na dopunski nalaz vještaka, a također smatra da mu je trebalo dosuditi puni iznos naknade za pristup ročištu 8. studenog 2013. jer se na tom ročištu raspravljalo o meritumu stvari i isticali su dokazni prijedlozi. Stoga predlaže u tom dijelu presudu preinačiti.

5. Odgovori na žalbe nisu podneseni.

6. Žalbe su osnovane.

7. Pobijana je presuda ispitana na temelju odredbe članka 365. stavaka 1. i 2. ZPP-a u granicama istaknutih žalbenih razloga, a pazeći po službenoj dužnosti na bitne povrede postupka iz članka 354. stavka 2. točaka 2., 4., 8., 9., 11., 13. i 14. ZPP-a i na pravilnu primjeni materijalnog prava. Presuda je zahvaćena bitnom povredom postupka, a ostvaren je i žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnoga prava.

8. U odnosu na tužnikovu žalbu

Žalitelj nije onemogućen u raspravljanju time što nije bio obaviješten o ročištu za objavu presude, jer suprotno žalbenim navodima iz spisa proizlazi da je žalitelj po punomoćniku Ratku Vlašiću bio zastupan na ročištu održanom 6. ožujka 2015. na kojem je zaključena glavna rasprava te objavljeno da će se ročište za objavu presude održati 29. svibnja 2015., koje je doduše odgođeno te je u međuvremenu i navedeni punomoćnik tuženika izvijestio sud da mu je tuženik opozvao punomoć, kako to proizlazi iz podneska od 28. rujna 2015. na listu 148. spisa. Međutim, sud je zakazao ročište za objavu presude za 7. ožujka 2016. rješenjem od 19. veljače 2016. i to rješenje dostavio neposredno tuženiku koji je, dakle, primio rješenje o zakazivanju ročišta za objavu presude kako proizlazi iz dostavnice na listu 150. spisa.

9. Međutim prema ocjeni ovog suda ostvarena je bitna povreda iz članka 354. stavka 2. točke 11. ZPP-a jer presuda nema razloga o odlučnim činjenicama, ali i ona iz članka 354. stavka 1. u svezi s odredbom članka 4. ZPP-a, odnosno došlo je do

povrede načela neposrednosti jer je o tužbenom zahtjevu odlučivao sudac koji nije provodio postupak, a s obzirom na ostale činjenice koje će se nastavno iznijeti, po ocjeni ovog suda to je bilo od utjecaja na donošenje zakonite presude.

10. Iz razloga obrazloženja presude proizlazi da je sud o tužbenom zahtjevu koji se odnosi na tri grupe potraživanja, s osnove isporučene robe, s osnove obračunatih kamata za zakašnjela plaćanja računa iz međusobnog poslovnog odnosa tijekom 2008. godine te s osnove prefakturiranih troškova obračunatih zateznih kamata za eskontirane mjenice, odlučivao uglavnom ocjenjujući nalaz i mišljenje sudskog vještaka financijske struke Milenka Galiota te dijelom ocjenom isprava u spisu, odnosno proizlazi da sud nije niti izveo sve dokaze i nije ocijenio sve isprave koje su stranke u spis dostavile. Tako, između ostalog, u nalazu vještaka na listu 3. (nalaz od 12. siječnja 2015. list 97. do 107. spisa) proizlazi da je tuženik u spis predmeta dostavio izvjesne isprave, između ostalog i 11 mjenica i potvrda koje je tuženik dostavio tužitelju za plaćanje preuzete robe koje se odnose na 2009. godinu te ugovor o poslovnoj suradnji, dva računa, dva izvotka, nekoliko knjižnih obavijesti, koje isprave niti su uvrštene u spis predmeta, niti je sud o tim ispravama dao bilo kakvu ocjenu. Isto valja reći i za isprave koje su priložene uz zapisnik s ročišta za glavnu raspravu 2. veljače 2015. (zapisnik na listu 113. do 115. spisa), a radi se o ispravama na listu 117. do 128. spisa, za koje niti iz sadržaja raspravnog zapisnika od 2. veljače 2015. proizlazi da ih je sud zaprimio odnosno pročitao, niti presuda sadrži ikakve razloge o ocjeni navedenih isprava. Sve to upućuje na zaključak da je činjenica što je presudu donio sudac koji nije vodio glavnu raspravu ipak utjecala na pravilnost i zakonitost prvostupanjske presude, povredom načela neposrednosti kao jednog od temeljnih načela parničnog postupka iz članka 4. ZPP-a kojom je odredbom propisano da sud odlučuje o tužbenom zahtjevu u pravilu na temelju usmene, neposredne i javne rasprave.

11. Prema ocjeni ovog suda, zbog nedostatne ocjene svih isprava u spisu ostvarena je bitna povreda postupka koja se sastoji u izostanku razloga o odlučnim činjenicama po svim dijelovima tužbenog zahtjeva koje je tužitelj postavio. U odnosu na utužene račune za isporučenu robu, koju tužitelj utužuje u neplaćenim iznosima od 24.639,82 kn po računu broj 4012-387/11 te u iznosu od 69.271,54 kn po računu broj 4012-388/11 oba od 27. veljače 2009. s dospijećem 5. lipnja 2009., sud zaključuje o osnovanosti potraživanja isključivo na temelju nalaza vještaka koji je takvo stanje duga utvrdio u cijelosti prihvaćajući tužiteljeva knjiženja zatvaranja tih potraživanja samo dijelom po provedenim kompenzacijama koje se nalaze u spisu, a ne prihvaćajući tuženikov prigovor da su računi plaćeni mjenicama koje je tuženik tužitelju dostavio i prije izdavanja robe pa i samih računa, o čemu je tuženik u spis dostavio isprave koje sud nije cijenio. Te isprave spominje i sudski vještak u svom nalazu, kako je već navedeno, ali nisu priložene uz nalaz niti uvezene u spis, a i tuženik je ponovno na ročištu za glavnu raspravu 2. veljače 2015. dostavio isprave na koje se poziva te kao prilog zapisniku postoje isprave na listu 117. do 128. spisa, između ostalog i predmetni predračun na koji ukazuje žalitelj, od 10. veljače 2009., iz kojeg proizlazi da je tužitelj tuženiku potvrdio da po mjenicama primljenim do 29. siječnja 2009. ostaje za isporučiti još 150 tona predmetnog rebrastog betonskog čelika po cijeni od 2,97 kn /kg, a utuženi računi se odnose na tu robu po toj cijeni i na njima je naznačeno da je način plaćanja mjenica.

12. Prema ocjeni ovog suda je stoga nekritički prvostupanjski sud prihvatio nalaz i mišljenje vještaka koji je kao točno knjiženje u poslovnim knjigama uzeo ono koje je proveo tužitelj, navodeći da je tuženik račune samo djelomično podmirio kompenzacijama na koje se tužitelj pozvao i proveo u svojim poslovnim knjigama, a zanemarujući tuženikove prigovore koji su, kako proizlazi iz isprava u spisu, dokumentirani i potvrdama o predanim mjenicama te navedenim tužiteljevim predračunom iz kojeg proizlazi da je na temelju primljenih mjenica tužitelj još u obvezi isporučiti određenu količinu sporne robe po cijeni koja je upravo navedena u spornim računima.

13. Da sudski vještak, a niti sud, nisu mogli bezrezervno uzeti tužiteljevo bilježenje poslovnih odnosa ispravnim, proizlazi i iz isprava koje je sam tužitelj dostavio, pa tako primjerice za djelomično podmirenje računa broj 4012-388-11 kojeg je tužitelj u svojim poslovnim knjigama evidentirao djelomično podmirenim u iznosu od 24.328,13 kn na temelju kompenzacije, valja reći da u spisu na listu L15 prileži izjava o višestrukoj kompenzaciji u kojoj nisu navedena potraživanja svih sudionika, a iz onoga što je navedeno proizlazi da nema međusobnog potraživanja i protupotraživanja za navedeni iznos između parničnih stranka, već je naznačeno da tuženik duguje Željezari Split, a Željezara Split duguje Salon Avaru. Dakle, nema neposredne tražbine i protutražbine parničnih stranaka, već se radi o višestrukoj kompenzaciji u kojoj ne postoji podatak o dugovanju trećeg sudionika tuženiku pa nije jasno na koji je način ta višestruka kompenzacija mogla biti valjana provedena u tužiteljevim poslovnim knjigama, na što dijelom posredno ukazuje prvostupanjski sud. Dakle, prihvaćajući nekritički mišljenje vještaka koji u svom nalazu polazi isključivo od podataka tužiteljevih poslovnih knjiga, sud nije dao valjane razloge o odlučnim činjenicama.

14. U tom smislu žalitelj osnovano ukazuje da nije odlučno to što je tuženik u poslovnim knjigama prikazao da su predmetna potraživanja zatvorena pozivom na mjenice tek u 2014. godini, jer pogrešno knjižene poslovnih događaja u poslovnim knjigama ne znači da su se ti poslovni događaji i dogodili, što proizlazi i iz isprava koje je sam tužitelj priložio i načina na koje ih je prikazao u poslovnim knjigama, kako je navedeno. Da bi sud mogao sa sigurnošću donijeti odluku o osnovanosti zahtjeva za isplatu cijene za isporučenu robu po utuženim iznosima spornih računa, potrebno je ne samo provjeriti način knjiženja tih računa u tužiteljevim i tuženikovim poslovnim knjigama, već ocijeniti i isprave koje je za svoje prigovore tuženik dostavio u spis pa i sudskom vještaku prilikom provođenja vještačenja, a koje za sada, kako proizlazi iz razloga obrazloženja pobijane presude, sud nije uzeo u obzir.

15. U odnosu na zahtjev za plaćanje iznosa od 30.847,20 kn odnosno prema nalazu vještaka te smanjenom tužbenom zahtjevu u iznosu od 30.811,58 kn, valja reći također da presuda nema razloga o odlučnim činjenicama, niti ih je utvrđivao sudski vještak, kada je navedeni obračun provjerio samo na temelju podataka u tužiteljevim poslovnim knjigama, a bez da je tužitelj dostavio u spis ili sudskom vještaku sve isprave na temelju kojih je sačinio predmetni obračun kamata zbog navodnog tuženikovog zakašnjenja u plaćanju, što je pak tuženik osporio. Na tužitelju je teret dokaza da dokaže da je imao određeno potraživanje koje je osnovano, koje je bilo dospijeće tog potraživanja i koliko je tuženik kasnio u ispunjenju novčane

obveze, ali to nije moguće dokazati samo salda konti karticom, niti je dostatno samo računski izvršiti provjeru obračunatih kamata, već treba dokazati sve elemente koji utječu na osnovanost zahtjeva za naplatu zakonskih zateznih kamata, a to je zakašnjenje u izvršenju dospjele novčane obveze.

16. Konačno, nejasni su razlozi obrazloženja presude da tuženik nije posebno osporio potraživanje po pet utuženih računa kojima tužitelj tuženiku zaračunava takozvanu uslugu, a prema sadržaju računa proizlazi da se radi o obračunima kamata za eskontirane mjenice. Tuženik je osporio u cijelosti rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave u osnovi i u visini pa time i predmetne račune, a na tužitelju je teret dokaza da dokaže osnovanost svog potraživanja. Iz samih računa proizlazi da se radi o obračunu kamata za eskontirane mjenice, dakle mjenice koje je tužitelj dobio od tuženika te je prenio prava iz mjenica trećem društvu, društvu Prvi faktor d.o.o. koje je mjenice naplatilo od tuženika kao izdavatelja moguće s određenim zakašnjenjem. Osnovano žalitelj ukazuje da je tužitelj prenio prava iz mjenica društvu Prvi faktor d.o.o. i da se zapravo radi o indosamentu, a sukladno odredbi članka 13. stavka 1. Zakona o mjenici („Narodne novine“ broj 74/94 i 92/10) indosamentom se prenose sva prava koja proističu iz mjenice. Dakle, tužitelj koji više nije držatelj mjenica po kojima je društvo Prvi faktor d.o.o. izvršilo obračun kamata zbog zakašnjenja u naplati mjenice, na temelju tih mjenica nije ovlašten zahtijevati od tuženika naplatu predmetnih kamata, a niti je dokazao da bi postojala neka druga osnova po kojoj bi to tužitelj imao pravo učiniti.

17. Presudu je zbog ostvarenih bitnih povreda postupka valjalo stoga ukinuti u točki I. izreke presude, i u dijelu točke III. kojom je odlučeno o naknadi troška tužitelju te predmet vratiti na ponovno suđenje sukladno odredbi članka 369. stavka 1. ZPP-a.

18. U odnosu na tužiteljevu žalbu

Tužiteljeva je žalba glede odluke o trošku osnovana već i stoga što je presuda ukinuta pa će se o troškovima odlučivati u ponovljenom postupku. Međutim, valja reći da tužitelj osnovano ukazuje na pogrešnu primjenu odredaba Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika („Narodne novine“ broj: 142/12, 103/14, 118/14 i 107/15) kada sud ne dosuđuje tužitelju troškove podnesaka kojima se očituje na navode prigovora odnosno na nalaz i mišljenje vještaka, te se u tom smislu žalbeni navodi o odbijajućem dijelu tužiteljeva zahtjeva za naknadu troškova parničnoga postupka osnovani, o čemu će sud u ponovljenom postupku voditi računa za slučaj tužiteljeva uspjeha u sporu.

19. Zbog navedenog je tužiteljevu žalbu valjalo ocijeniti osnovanom u odnosu na odluku o odbijanju dijela zahtjeva s osnove naknade troškova postupka, a na temelju odredbe članka 166. stavka 3. ZPP-a.

20. U ponovljenom postupku prvostupanjski sud će zakazati novu glavnu raspravu te će postupiti u smislu odredbe članka 315. stavka 3. ZPP-a, a u ponovljenom postupku ću prije svega prvostupanjski sud sve dostavljene isprave uvrstiti u spis te ih ocijeniti kao dokaz uvidom u iste te će, po potrebi, zatražiti dopunsko očitovanje sudskog vještaka o tuženikovim prigovorima plaćanja spornih

računa za isporučenu robu mjenicama na koje se tuženik pozvao. Glede tužbenog zahtjeva za plaćanje obračunatih zateznih kamata za zakašnjela plaćanja u 2008. godini sud će primjenom pravila o teretu dokazivanja ocijeniti je li tužitelj dokazao potrebne elemente za ocjenu osnovanosti toga dijela zahtjeva, a glede zahtjeva po računima za obračunate kamate na eskontirane mjenice sud će paziti na pravilnu primjenu materijalnoga prava na koje je ukazano. Po provedenom dokaznom postupku sud će donijeti novu, na zakonu osnovanu odluku u kojoj će odlučiti i o ukupnim troškovima postupka.

Zagreb, 21. studenog 2022.

Predsjednica vijeća
Dubravka Matas

Broj zapisa: **eb314-ec1d6**

Kontrolni broj: **0dc45-f689f-0b50d**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisan sljedećim certifikatom:

CN=DUBRAVKA MATAS, L=ZAGREB, O=VISOKI TRGOVAČKI SUD REPUBLIKE HRVATSKE,
C=HR

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:

<https://usluge.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti-dokumenta/>

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.

Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, **Visoki trgovački sud Republike Hrvatske** potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.